

[Forsvarsministeren]

Man kan spørge sig selv, hvordan Fælles Kurs egentlig forestiller sig beslutningsforslaget ført ud i livet. Forslaget omfatter forbud mod, at fremmede krigsskibe med atomvåben opholder sig på dansk territorium. Det fremgår af bemærkningerne og af beslutningsforslagets tekst, at der herved sigtes til såvel anløb af danske havne som besejling af dansk territorialfarvand, og der lægges op til, at regeringen ved såkaldte kontrolforanstaltninger skal garantere forbudets overholdelse.

Såfremt forslaget skal tages for pålydende – og det skal det vel – kan en gennemførelse af forslaget hurtigt skabe en problemfyldt, ikke ønsket ændring i Danmarks relationer til andre nationer og herunder selvfølgelig især til vore nabolande. Princippet om adgang til fri og uskadelig gennemsejling af de danske stræder i fredstid, også for krigsskibe, på ikke diskriminerende basis har været håndhævet i mere end ét århundrede.

Det er velkendt, at den sovjetiske flåde jævnlig gennemsejler stræderne med skibe, som formodes at være atombevæbnede. Væsentlige dele af den sovjetiske værftskapacitet befinder sig jo ved Østersøen, og Sovjet må derfor antages at have en ikke ringe interesse i ret til passage for såvel konventionelle som kernevåbenudrustede fartøjer.

Også NATO-landene kan have interesse i fra tid til anden at benytte sig af adgangen til Østersøen.

At man fra dansk side skulle give sig i kast med at borde et større antal udenlandske orlogsfartøjer i Sundet eller i Storebælt for at konstatere, hvorvidt de er atombevæbnede, har de fleste vel svært ved at forestille sig. Ud over at en sådan aktion ville være en grov overtrædelse af folkeretten, finder jeg ikke anledning til at gå videre i spørgsmålet om de mere håndgribelige reaktioner, en sådan aktion fra dansk side kunne medføre.

Hvad der i øvrigt skal forstås ved »passende kontrolforanstaltninger«, får stå hen. Gennemtvungelse af kontrollen med eventuelt uvillige udenlandske flådeskibe forudses af Fælles Kurs næppe effektueret af det danske forsvar, al den stund partiet har fremsat forslag til folketingsbeslutning om forsvarets nedlæggelse.

Vedrørende kontrol i havne skal jeg tilføje, at fremmede krigsskibe som bekendt nyder statslig immunitet. I det omfang immunitetsprin-

cippet skal respekteres – og det må trods alt formodes – sættes der også herved en naturlig grænse for de muligheder, der vil være for at håndhæve det af Fælles Kurs foreslåede forbud.

Også SF er tilhænger af kontrolforanstaltninger. Alligevel har partiet nu valgt at fremsætte sit eget beslutningsforslag med krav om garanti. Forslaget er noget besynderligt, for når SF ikke har tillid til vore allierede, hvorledes vil SF så i givet fald kunne have tillid til vore allieredes erklæringer?

I bemærkningerne anfører SF, at Danmark står stadig mere ensomt i sin politik i det nordiske område. Sagen er, at det faktisk er modsat. Der er et nydeligt sammenfald mellem de nordiske landes politik på dette område. Faktum er nemlig det enkle, at såvel Island, Norge og Sverige som Danmark baserer sig på forudsætningen om, at flagstaten, hvis skibe aflægger flådebesøg, efterlever havnestatens regler. At Island over for den amerikanske regering skulle have indskærpet, at man ikke ønsker besøg af atomegnede fartøjer, har ikke kunnet bekræftes.

SF ville kunne få kendskab til den islandske regerings anløbspolitik ved at studere udenrigsminister Geir Hallgrímssons udtalelser i Altinget den 17. april 1985 i forbindelse med spørgsmål fremsat af en repræsentant for det socialistiske Folkealliancen.

Den svenske regerings holdning til kravet om garanti og kontrol vil SF kunne få oplyst ved at studere udenrigsminister Sten Anderssons udtalelse i den svenske rigsdag den 23. januar 1986 som svar på et spørgsmål stillet af en repræsentant for Vänsterpartiet kommunisterna.

Den svenske anløbspolitik blev som bekendt på ny bekræftet i den svenske rigsdag så sent som den 11. november i år ved vedtagelsen af udenrigsudvalgets betænkning om nedrustning og den afstemning om adgangsreglerne, som blev foretaget i forbindelse med vedtagelsen.

Og så til det norske storting. Her havde den norske udenrigsminister, Thorvald Stoltenberg, og den norske forsvarsminister, Johan Jørgen Holst, den 21. oktober i år lejlighed til foranlediget af spørgsmål fra Socialistisk Venstreparti klart at redegøre for den norske regerings politik.